

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl statinio informacinio modeliavimo metodų taikymo“ projektas (toliau – nutarimo projektas)
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Projekto tikslas	Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 35 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-251 ¹ ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 48 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-252 ² (toliau kartu – įstatymai). Įstatymai įsigalios 2021 m. gruodžio 1 d. Įgyvendindama įstatymus, Aplinkos ministerija parengė nutarimo projektą, kuris bus teikiamas Vyriausybei. Įstatymuose numatyta, kad perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai pirkimo dokumentuose, be kitų reikalavimų, privalės nurodyti reikalavimus ir (arba) kriterijus dėl statinio informacinio modeliavimo metodų taikymo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais ir tvarka. Priėmus nutarimo projektą siekiama sudaryti sąlygas esminiam viešojo sektoriaus statinių statybos planavimui, projektavimui, statybai, eksploatavimui skiriamų išteklių naudojimo efektyvumo didėjimui, skaitmeninant su tuo susijusius procesus, taikant statinio informacinio modeliavimo (angl. <i>Building Information Modelling</i> , toliau – BIM) metodus, taip paskatinant viso nacionalinio statybos sektoriaus technologinę pažangą ir konkurencingumą.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis statybos teisinio reguliavimo sričiai	Neigiamas poveikis nenumatomas.
Poveikis valstybės finansams	Taikant BIM metodus, kapitalo įdėjimo sąnaudas statybai, rekonstravimui, remontui dėl šiuose procesuose pagal aiškias taisykles, procedūras kuriamos ir valdomos informacijos, greitesnių ir tikslesnės informacija pagrįstų sprendimų, mažesnio projektavimo klaidų skaičiaus ir jų taisymo sąnaudų, tiksliai apskaičiuojamo darbų ir medžiagų kiekio, greitesnio ir sklandesnio statybos proceso galima tiesiogiai ar per geresnę statinių kokybę sumažinti. Tai ypač reikšminga viešajam sektoriui, kaip pagrindiniam statytojui (užsakovui) valstybėje (2019 metais apie 44 % investicijų statybos sektoriuje sudarė viešojo sektoriaus investicijos). ³ Pvz., 2019 metais materialinės investicijos į statinių statybą, rekonstravimą, remontą sudarė 3,757 mlrd. Eur, iš jų 1,642 mlrd. Eur, arba 43,7 % sudarė viešojo sektoriaus investicijos. Atsižvelgiant į 2019 metų duomenis, 1 % sumažinus kapitalo įdėjimo sąnaudas statybai, rekonstravimui, remontui, šalyje būtų sudarytos prielaidos sutaupyti apie 38 mln. Eur, iš jų 17 mln. Eur viešojo sektoriaus lėšų.

¹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/9056d2d0a69111ebbcbbc2971cdac3cb>

² Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c4a41b10a69111ebbcbbc2971cdac3cb>

³ Lietuvos statistikos departamento duomenys.

Poveikis administracinei naštai

Neigiamas poveikis nenumatomas.

Poveikis konkurencijai

Aplinkos ministerija apklausė viešojo sektoriaus užsakovus (statytojus) valstybės įmonę Turto banką, uždarają akcinę bendrovę „Vilniaus vystymo kompanija“, kurie jau dabar pirkdami techninio projekto parengimo paslaugas, rangos darbus ir darbo projekto parengimo paslaugas prašo taikyti BIM metodus. Valstybės įmonei Turto bankui paskelbus projektavimo paslaugų pirkimą pasiūlymus pateikė iki 4 projektavimo įmonių, uždarajai akcinei bendrovei „Vilniaus vystymo kompanijai“ paskelbus projektavimo paslaugų pirkimą pasiūlymus pateikė iki 4 projektavimo įmonių, o paskelbus rangos darbų ir darbo projekto parengimo paslaugų pirkimus pasiūlymus pateikė net iki 8 tiekėjų. Taigi, užsakovų (statytojų) atliekamuose viešuosiuose pirkimuose, kur jie prašo taikyti BIM metodus projektuojant ir statant, tiekėjų skaičius nėra mažas. Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. gegužės 20 d. Vyriausybė priėmė⁴ sprendimą dėl privalomo bendradarbiavimu pagrįsto statinio informacinio modeliavimo (BIM) metodų taikymo projektuojant ir statant viešojo sektoriaus statinius ar jų dalis (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gegužės 20 d. pasitarimo protokolo Nr. 25 2 klausimas „Dėl privalomo bendradarbiavimu pagrįsto statinio informacinio modeliavimo (BIM) metodų taikymo projektuojant ir statant viešojo sektoriaus statinius ar jų dalis“⁵). Įstatymai taikomi perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams, todėl nutarimo projekte vienas iš reikalavimų, kada taikomi BIM metodai, nurodytų 2.1 papunktyje, yra kad projektavimo paslaugų, naujos statybos, rekonstravimo darbų, įrengimo, pertvarkymo darbų, atnaujinimo (modernizavimo) darbų užsakovai yra perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai. Nutarimo projekto 1 punktu siūloma nustatyti, kad nuo 2021 m. gruodžio 1 d. pirkimo dokumentuose turi būti nurodyti reikalavimai ir (arba) kriterijai dėl privalomo BIM metodų taikymo aplinkos ministro nustatyta tvarka perkant ypatingųjų statinių kategorijai priskiriamų statinių projektavimo paslaugas, naujos statybos, rekonstravimo darbus, kilnojamųjų daiktų (žemosios ir vidutinės įtampos elektros tinklų, mažo ir vidutinio slėgio dujotiekių, ryšio linijų, ryšio kabelių, ryšių kabelių kanalų sistemų (toliau – kilnojamieji daiktai)) projektavimo paslaugas, įrengimo, pertvarkymo darbus, statinių ir kilnojamųjų daiktų grupių (kvartalų) projektavimo paslaugas, atnaujinimo (modernizavimo) darbus įgyvendinant urbanizuotose teritorijose esančių statinių ir kilnojamųjų daiktų grupių (kvartalų) atnaujinimo (modernizavimo) projektus. Statiniai, kilnojamieji daiktai, statinių ir kilnojamųjų daiktų grupės (kvartalai) turi atitikti visus reikalavimus, nurodytus nutarimo projekto 2.1–2.4 papunkčiuose. Reikalavimai, įskaitant projektų kainą, nustatyti įvertinus užsienio valstybių patirtį, diskusijų su ministerijomis, valstybės ir savivaldybių institucijomis, Europos Sąjungos priemonių įgyvendinimą administruojančiomis įstaigomis, viešojo turto valdytojais, asocijuotomis struktūromis, projektuotojais, rangovų

⁴ Prieiga internete: <https://statyba40.lt/naujienos/vyriausybe-prite-re-privalomam-bim-metodu-taikymui-nuo-2021-m-sausio-1-d/>

⁵ Prieiga internete: https://statyba40.lt/wp-content/uploads/2020/08/LRV_2020_05_20_pasitarimo_protokolo_Nr_25_2_kl_israso_kopija.pdf

atstovais ir kitomis organizacijomis rezultatus. Aplinkos ministerijai su partneriais įgyvendinus projektą Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0029 „Priemonių, skirtų viešojo sektoriaus statinių gyvavimo ciklo procesų efektyvumui didinti, taikant statinio informacinį modeliavimą, sukūrimas” (toliau – BIM-LT projektas)⁶, bus sukurta BIM norminių dokumentų sistema, BIM teikiamos naudos vertinimo ir stebėsenos metodika, leisianti aiškiau ir dar platesniam užsakovų (statytojų) ratui taikyti BIM metodus.

Aplinkos ministerija apklausė ir 9-ias projektavimo, statybos įmones, kurios pradėjo taikyti BIM metodus ir priemones savo įmonėse. Gauta statistika parodė, kad projektavimo išlaidos išauga nuo 10 iki 30 %, tačiau įmonės teigia, kad taikant BIM metodus ir priemones, sumažėja išlaidos statinių statybos ir naudojimo etapuose ir bendroje projektų įgyvendinimo grandinėje matomi sutaupymai tiek išlaidų, tiek projekto įgyvendinimo trukmės aspektais. Viena projektavimo įmonė skyrė 2–3 % nuo apyvartos investuodama į BIM metodų ir priemonių naudojimą projektavime, kita įmonė skyrė 6 % apyvartos. Įmonės teigia, kad taikant BIM metodus ir priemones, padidėja darbų našumas ir sumažėja klaidų skaičius, sumažėja klaidų sprendimo kaštai statybos aikštelėje, taip pat pritaria, kad taikant BIM metodus viešuosiuose pirkimuose, suteikiamas aiškumas ir skaidrumas visoms projekto dalims. Projektavimo kainą lemia užsakovo (statytojo) reikalavimai projektuojamų ar statomų statinių ir (ar) jiems pagal paskirtį artimų kilnojamųjų daiktų, atnaujinamų (modernizuojamų) statinių ir kilnojamųjų daiktų grupių (kvartalų) detalumui, išvystymo lygiui, informacijai, parametrų, BIM metodų panaudojimo būdams. BIM metodų ir priemonių taikymas įmonėse turi būti pagrįstas gaunama nauda, t.y. projektavimo metu patirti kaštai neturi viršyti gaunamos naudos trumpėjant statybos trukmei, gaunant tikslesnius darbų ir medžiagų kiekius, taip pat turi būti siekiama sumažinti rankinio darbo ir žmogiškųjų klaidų kiekį visuose statinio gyvavimo ciklo etapuose (planavime, projektavime, statyboje, naudojime). Pagrindines investicijas, reikalingas įmonei norint pradėti naudoti BIM metodus ir priemones sudaro dalies darbuotojų apmokymas taikyti BIM metodus ir priemones, įskaitant metodologiją, programinę ir techninę įrangą, pačios programinės ir techninės įrangos įdiegimas, palaikymas, esant būtinybei, BIM specialistų (koordinatorių, vadovų) samdymas.

Pažymėta, kad nutarimo projekte siūloma nustatyti privalomai taikyti BIM metodus, o ne BIM priemones, technologiją, taip pat įstatymuose numatyta, kad pirkimo dokumentuose turi būti nurodyti reikalavimai ir (arba) kriterijai dėl BIM metodų taikymo. Nutarimo projekto 5 punktu Aplinkos ministerija įgaliojama nustatyti BIM metodų taikymo tvarką. Aplinkos ministerija jau teikė suinteresuotų institucijų ir organizacijų, visuomenės pastaboms ir pasiūlymams per Teisės aktų informacinę sistemą (TAIS) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Užsakovo reikalavimų informacijai, Statinio informacinio modeliavimo projekto įgyvendinimo plano ir Statinio informacinio modeliavimo protokolo patvirtinimo“ projektą (TAIS reg. Nr. 21-18957) (toliau –

⁶ Prieiga internete: <https://statyba40.lt/titulinis/bim-lt-projektas/>

įsakymo projektas)⁷. Įsakymo projekte Užsakovo reikalavimai informacijai, Statinio informacinio modeliavimo projekto įgyvendinimo planas ir Statinio informacinio modeliavimo protokolas (toliau kartu – dokumentai) bus patikslinti pagal gautas pastabas ir pasiūlymus ir patvirtinti aplinkos ministro įsakymu. Atkreiptinas dėmesys, kad norint projektavimo paslaugų, rangos darbų tiekėjams laikytis dokumentuose nurodytų tam tikrų reikalavimų ir juos įgyvendinti, gali prireikti BIM priemonių (technologijų), tačiau reikės taikyti ir BIM metodus (įsisavinti metodologiją, procesus). Dokumentai parengti Aplinkos ministerijos su partneriais įgyvendinamam BIM-LT projektui.

Poveikis aplinkai ir klimato kaitai

Per statinių gyvavimo ciklą (planavimas, projektavimas, statyba, naudojimas) patiriamos statinių priežiūros ir naudojimo sąnaudos gerokai viršija pirmines statinių projektavimo ir statybos išlaidas, o taikant statinio informacinio modeliavimo metodus į tai galima atsižvelgti pirmuose projektavimo proceso etapuose. Statinio informacinio modeliavimo metodai sudaro galimybes planuoti statinių statybą, statinius projektuoti greitai ir sąlyginai mažomis sąnaudomis modeliuojant visą statinių gyvavimo ciklą ir pakankamai patikimai įvertinant projektinių sprendinių alternatyvas pagal sprendinių įgyvendinimo, būsimas statinių naudojimo sąnaudas, energinį, ekonominį, funkcinį naudingumą, statinių poveikį aplinkai. Taikant statinio informacinio modeliavimo metodus galima efektyviau išspręsti projektinių sprendinių (energinio naudingumo, statybos produktų tvarumo) variantų analizės uždavinius, kurių tikslas užtikrinti racionalų, efektyvų resursų ir tvarų gamtos išteklių naudojimą statant, naudojant ir utilizuojant statinius, mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus statinių gyvavimo ciklo etapuose.

Kita svarbi informacija

–

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Tomas Boldorevas
Pareigos	Vyriausiasis specialistas
Institucija (padalinys)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupė
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	8 618 04919 tomas.boldorevas@am.lt

⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/577e00115fa511eb9954cfa9b9131808?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=3d310ad4-a890-49ab-9ed4-013e3812b02a>